

Rigsarkivet, Regnskaber 1433-1559 (udgave 3. maj 2013)

Hald lens regnskab 1541-46

Ny pakke 29, indeholder 2 hovedlæg

Hovedlæg 1, Regnskab 1541-45

Sidetal angiver stykker papir og evt. pergament. Der er således også bagsider, der er/kan være beskrevet

img_xxxx angiver diverse digitale fotos af sider, som jeg har affotograferet til eget brug.

Regnskabet omfatter følgende herreder:

Mors Nørre, Mors Søndre, Hindborg, Harre,Nørre, Rødding, Middelsom, Fjends, Sønderlyng, Nørlyng, Lysgård, Rinds, Gislum, Slet, Aars, Hornum, Hellum, Fleskum.

Hjald len blev oprettet efter reformationen 1536, hvor det konfiskerede bispegods blev lagt herunder. I 1562 var i hvert fald godset i Himmerland overflyttet til Aalborghus len. Se Ole Færch, Aalborghus lens jordebog 1562, udgivet 2013 af Landbohistorisk Selskab.

De med bogstaver A, B, C osv. angivne dele er min opdeling og den findes ikke skrevet nogetsteds i arkivalierne

Læg	Titel/undertitel/indhold
1	<p>Regnskab 1541-42 Hald slots regnskab fra Christoffer Gyldenstjerne modtog slottet 2. feb. 1541 (Marie purificatio) til årsdagen 1542. Indhold ikke angivet, men i læg 6, del A, er der en liste ”Stiftets tjenere og kronens bønder”, som i hvert fald for Rinds herred indeholder samme navne, og dette må da antages at være indholdet.</p> <p>Del 1, 20 sider, 21,5 x 31,5 cm Hindborg herred Harre herred Nørre herred Rødding herred Middelsom herred Fjends herred Sønderlyng herred Nørlyng herred Lysgård herred</p> <p>Del 2, 20 sider, 21,5 x 31,5 cm Rinds herred, img_1035-1041 Gislum herred Slet herred Aars herred Hornum herred Hellum herred Fleskum herred</p> <p>Del 3, 12 sider 21,5 x 31,5 cm Nørre herred, Mors</p>
2	<p>Christoffer Gyldenstjernes ekstrakt 1541, 42, 43 16 sider, 21,5 x 31,5 cm</p>

3	<p>Restancer på Hald Slots regnskab 1543-44 6 sider, 21,5 x 31,5 cm</p>
4	<p>Regnskab 1542 20 sider, 21,5 x 31,5 cm Indhold ikke angivet, er formodentlig landgilde af: Hindborg herred Harre herred Nørre herred Rødding herred Middelsom herred Fjends herred Sønderlyng herred Nørlyng herred Lysgård herred Rinds herred img_1135-1139</p>
5	<p>Sum på visse og uvisse indtægt 1544 23 sider, 19,7 x 29,5 cm incl. 2 sider pergamentsomslag. Herudover 2 små sedler indstukket</p>
6	<p>Regnskab 1544-45 Register på visse og uvisse indkomst af korn, smør, honning, skovsvin af Stiftets tjenere og kronens bønders årlige landgilde med forhøjelse fra 5. okt. 1544 (Sønd. e. S. Frands dag), til årsdagen 1545 81 sider, 22,5 x 31,5 cm incl. 2 sider pergamentsomslag</p> <p>A: Visse og uvisse indtægt Hindborg herred Harre herred Nørre herred Rødding herred Middelsom herred Fjends herred Sønderlyng herred Nørlyng herred Lysgård herred Rinds herred img_1183-1185 Gislum herred Slet herred Aars herred Hornum herred Hellum herred Fleskum herred</p> <p>B: (Landgilde) Nørre herred på Mors, bønder og kronens tjenere, deres landgilde Kronens tjenere i foranstående herred Søndre herred på Mors Nørlyng herreds bønder Kronens bønder i Nørlyng herred, deres landgilde Kronens tjenere i Rinds herred, deres landgilde, img_1226-1227</p> <p>C: (Forhøjelse på bøndergods) Forhøjelse på bøndergods i Middelsom herred Sønderlyng herred Nørlyng herred Fjends herred Rinds herred, img_1243-1252 Forhøjelse på bøndergods på Mors Nørre herred på Mors</p> <p>D: Sundkorn af Nørre herred på Mors</p>

	<p>E: Sundkorn af Søndre herred</p> <p>F: Kongens tiende som kom til slottet, og kirkens Rinds herred Aars herred Hornum herred Fleskum herred Hindsted herred Middelsom herred Sønderlyng herred Nørlyng herred Fjends herred Salling herred Rødding herred Harre herred Hindborg herred</p> <p>G: Ladegårds avl</p> <p>H: (Købt til slotsbehov) Humle, hamp, stål, dalle? som købes til slottets behov Saltet fisk og tørfisk. Køer som slagtedes til slottet siden Otto Krumpen overtog slottet. Lam som blev slagtet før Otto Krumpen overtog slottet. Ister, tælle, voks af honning, Restancer som tilstod Christoffer Rosenkrands Kost som forvares på slottet fra Sct. Dionysi dag 1544 til årsdagen 1545. Kost til udspisning på Teglgård kongens gård i Viborg, høstfolk og anden udspisning af slottet. Rug og mel som fortæres til slotsbehov til udspisning til bispegården til embedsmænds føde? og anden betaling Malt og humle som brygges til slotsbehov Kgl. majestæts Hald, Bispegården, byg til ?sæd, embedsmænd og anden slotsudgift. Havre som udføres. Smør som fortæres til slotsbehov og udspises bispegården, kongehold og til teglgården. Fisk som fortæres på slottet til udspisning og kongehold. Jern som opsendes til slotsbehovt og som kommer til ?Frstrup. Hamp som kommer ud at spinde til slotsbehov. Talg, ister og honning. Salt som opsaltet på slottet. Huder og skind.</p>
7	<p>Otte (8) styk bilag</p>
7	<p>Bilag 1, Restance til Viborg Stifts og kronen samt forhøjelse på bøndergods 1544 6 sider 19,5x29,5 cm</p> <p>A: (Restancer) Hindborg herred img_1304 Harre herred Nørlyng herred Lysgård herred Gislum herred Aars herred img_1305 Hornum herred Fleskum herred Mors Rinds herred</p> <p>B: (Forhøjelser)</p>

	<p>Mors Rinds herred, img_1306-1310 Fjends herred Middelsom herred Sønderlyng herred Bjerregrav!</p>
7	<p>Bilag 2, Restancer 1544 4 sider 20,5x29,5 cm</p> <p>Stiftets tjeneres gæsteri A:Rinds herred img_1313 Gislum herred Aars herred Hornum herred Hellum herred Fleskum herred Slet herred Nørlyng herred Middelsom herred Fjends herred Lysgård herred Salling, Harre herred img_1315</p> <p>B: Restancer på kirker img_1315 Salling, Nørre herred Hornum herred Fleskum herred Hindsted herred! Fjends herred</p> <p>C: Restancer af præstegæsteri Nørre herred Fjends herred Hindsted herred! Sønderlyng herred</p> <p>D: Restancer på stedsmål og sagesfald som er uvisse rente img_1317 Rinds herred, Gislum herred Hornum herred Middelsom herred Fleskum herred</p> <p>E: Restancer fordelte mænd i Sønderlyng herred, Viskom by, huspenge img_1318</p> <p>F: Fordelte mænd ibid. for oldengæld (i Sønderlyng herred)</p> <p>G: Restancer på ?(utydeligt foto)</p>
7	<p>Bilag 3 Restancer til Otto Krumpen på Hals Slots regnskab 1544-45. img_1322-1339 10 sider 21,5x30,5 cm</p>
7	<p>Bilag 4 stykke af regnskab 10 sider 21,5x32 cm A: Ikke nærmere defineret indhold Sønder Dråby Søndre herred Nørlyng herred</p>

	<p>B: Bønderskat i Rinds herred på honning og smør img_1345-1347</p> <p>C: Kronens tjenere i Rinds herred, deres landgilde img_1347-1348</p> <p>D: Forhøjelse og overskyld af bøndergods på Sallingholm Hindborg herred Nørre herred Harre herred Rødding herred Fjends herred Nørlyng herred Rinds herred</p> <p>E: Løg og mel img_1358</p> <p>F: Gæsterihavre af Søndre herred på Mors G: Kronens landgilde alt slottet med forhøjelse af bøndergods</p>
7	<p>Bilag 5 16 sider 21,5x33cm</p> <p>Bilaget starter uden fortekst med angivelse af indhold eller regnskabsperiode. Da samme bøndernavne nævnes i læg 6 del A under betegnelsen Stiftets tjenere og kronens bønder må dette være indholdet). Der mangler antageligt flere herreder. For Rinds herred mangler utvivlsomt flere sider, da kun Skals og Lynderup sogn nævnes Skals sogn (Rinds herred, ukomplet!) img_1363-1367 Lynderup sogn (Rinds herred, ukomplet!) Gislum herred Slet herred Aars herred Hornum herred Hellum herred Fleskum herred Nørre herred, Mors</p>
7	<p>Bilag 6, kost som fortæres på slottet 16 sider 20,5 x 32 cm</p>
7	<p>Bilag 7, Regnskab på humle, som kommer til slottet, noget landgilde 2 sider 20,5x31 cm</p>
7	<p>Bilag 8, Kongens og kirkens indhavre af Salling 4 sider 21,5x32 cm</p>

Rigsarkivet, Regnskaber 1433-1559
Hald lens regnskab 1541-46
Ny pakke 29, indeholder 2 hovedlæg
Hovedlæg 2, Regnskab 1545-46

Læg	Titel/undertitel/indhold
1	<p>Register på visse og uvisse rente af Viborg stift og kronen fra Sct. Frans' dag 1545 til årsdagen 1546. 31 sider, 21,5x32 cm, skal checkes , img_0723 Rinds herred img_0724 Gislum herred Aars herred Hornum herred Hellum herred Fleskum herred Slet herred</p>
2	<p>97 sider 20,5x29,5 cm, 3 løse sedler, lille pergamentsomslag, Checkes</p> <p>A: Bønderskat på smør og honning i Rinds herred, img_756</p> <p>B: Kronens tjenere, deres landgilde i Rinds herred</p> <p>C: Forhøjelse på bøndergods Forhøjelse på <i>bøndergods</i> i Middelsom herred img_0762 Sønderlyng herred Nørlyng herred img_0770 Fjends herred img_0772 Rinds herred img_0778 Mors, Søndre herred img_0788 Nørre herred på Mors, img_0789 Forhøjelse unævnt sted (lille seddel) img_0792</p> <p>D: Kirkens tiende havre som ydes på slottet 1545 Rødding herred, img_0793 Harre herred Nørlyng herred Sønderlyng herred Middelsom herred Rinds herred img_0797 Hellum herred Hornum herred Fleskum herred img_0799 Slet herred Aars herred img_0799</p> <p>E: Kongens inne, som er ført på skrast? til slottet af Fjends herred og Nørlyng herred img_0801</p> <p>F: Kongens tiendelam til slottet</p> <p>G: Kongens tiendelam til slottet</p> <p>H: Slagteri</p> <p>I: Ladegårds avl</p>

J: Gammel gæsterihavre af Mors

K: Ny gæsteri af Mors

L: Hummel, hamp, stål, salt, som købes til slottet

M: Fisk som købes til slottet

N: Kost som fortæres på slottet fra søndag før Sct. Dionysi dag 1545

O: Kost som udgives af slottet til kongens gård i Viborg, kongens hold hofsinder i Viborg, teglgården og anden udspisning af slottet

P: Rug og mel bruges til slottet, kongens gård i Viborg, kongens hold hofsinder i Viborg, teglgården og anden udspisning

Q: Malt og humle som bruges til slotsbehov og byg til ?sådt ?gryn og andetsteds kommer af slottet

R: Fiskeri til bundgarn til Østerhav

S: Smør som fortæres på slottet, til kongens hold i Viborg, til hofsinder, teglgård, Kongensgård og andetsteds

T: Smør som kommer af slottet og som sejles til København

U: Salt fisk og tørfisk som fortæres på slottet og som udspises

V: Talg, ister, køkkensalt?, voks, honning

X: Hamp som spindes til slotsbehov

Y: Salt som opsaltes på slottet og som sendes til Spøttrup og andetsteds

Z: Stål og jern som opsendes til slottet og kongens gård i Viborg

Æ: Skind som saltes

Ø: Restance til ViborgStift og Kronens len Hald, visse landgilde og indkomst, 1545.

Hindborg herred **img_0843**

Harre herred

Nørre herred

Rødding herred

Middelsom herred **img_0845**

Sønderlyng herred

Nørlyng herred

Lysgård herred

Rinds herred img_0846

Gislum herred

Slet herred **img_0847**

Aars herred

Hornum herred **img_0848**

Hellum herred

Fleskum herred

Å: Forhøjelser på Mors

Sønder herred **img_0850**

Nørre herred på Mors

Middelsom herred

Sønderlyng herred **img_0851**

Nørlyng herred

Fjends herred

Rinds herred img_0853

A1: Landgilde ydet af restance **img_0855**

	<p>B1: Forhøjelse af restance ydet</p> <p>C1: Landgilde som nu igen står</p> <p>D1: Forhøjelse som nu igen står</p>
3	<p>Register på kongens tiendekorn 1545</p> <p>Nørlyng herred Røding sogn Bygum kirke Lindom kirke Middelsom herred Rinds herred Gislum herred Aars herred Hornum herred Hornum sogn Veggerby sogn Suldrup sogn Sønderup sogn Aarestrup sogn Gravlev sogn Bislev sogn Buderup sogn Ellidshøj sogn Svenstrup sogn Fleslum herred Hellum herred Slet herrd Hindsted herred Sallingholm, Rødding herred Harre herred Nørre herred</p> <p>Restance på tiendekorn</p>
4	<p>Regnskab 1545</p> <p>Del 1 12 sider 21x30 cm incl. pergamentsomslag</p> <p>Del 2 8 sider 21x30 cm</p> <p>A: Ekstrakt på oppebørsel fra Sct. Frandses dag 1545 til 1546 efter jordebog og slotsregister</p> <p>B: Oppebørsel af Viborg Stift og Hald len</p> <p>C: Oppebørsel på engelst til hofklædning 1545</p> <p>D: Summa oppebørsel på daler og danske penge efter jordebogen og slotsregisters lydelse</p> <p>E: Udgift imod oppebørsel på daler og danske penge</p> <p>F: Udgift til kongens ophold i Viborg 13 nætter</p> <p>G: Udgift til kongens hofsindes ophold i 39 dage i Viborg og siden på Hald Slot</p> <p>H: Udgift til kongens godsbygning i Viborg</p> <p>I: Summa på hver post som udgivet er i daler og danske penge</p>

<p>5</p>	<p>Regnskab 1545 30 sider 21x30,5 cm incl pergamentsomslag, 8 små sedler</p> <p>År 1545, udgift imod oppebørsel Penge udgivet til arbejdsfolk Sct. Michelsdag førnævnte år (1545) Sum penge udgivet til påske Arbejdsfolk deres løn til påske Summa klædning som skulle udgives til påske 1545 Humle købt til slotsbehov Stål købt til smedjen Hamp købt til slotsbehov Fisk købt til slotsbehov Salt købt helt for penge Skogarn, tåger? og vadekalfe? købt til slotsbehov Penge givet spindekviser og bindekviser Penge betalt for lægskøer Penge givet sandemænd for deres tov at gøre Penge givet sendebud til kørsel med breve og andre rejser Penge givet til bødkerløn Fæde købt til slottet Penge givet en hakkelsmand Tømmermænd og savmænd, dagløn på slottet Mester Jacob Schiønnings underhold efter kongens besøg Mors, Sønder h., Godske Jensen, herredsfogds. udgift til kongens malt, udskibet til Kolding, midsommertid Nørre herred, Poul Bondes udgift Poul Bondes udgift til Vildsund færge Penge som Poul Bonde har udgivet for ? Penge givet sandmænd og synsmænd på Mors Penge udgivet for træ til landgildesmør, ål og salt Klæde Penning udgivet til sandug til svendenes klædning Udgift til kgl. majestæt holdt 13 nætter i Viborg ved Kyndelmisse Høns som er købt til kongens underhold Udgift til hofsinders underhold i Viborg i 6 ½ uge, er 39 dage Hø købt til hofsinders heste Huspenge som er bekostet på kongens gårdsbygning i Viborg Snedkeres dagløn for arbejde på kongens bygning i Viborg Penge udgivet til smedning på kongens bygning i Viborg Tømmermænd og savmænds løn udgivet til kongens bygning i Viborg Murmester og kalkslår blev betalt Domini Exaudi Penge udgivet til bødkerløn til kongens bygning i Viborg Papir købt til slottets og stiftets behov Klæde</p>
<p>6</p>	<p>Rentemester Jørgen Pedersens erklæring om modtagelse af Otto Krumpens regnskab. Afskrift af et beseglet brev dateret fredag efter Caroni dag 1546. Ekstrakt på Hald slots regnskab Stiftets: Kongens forhøjelse på bønder: Kongelig majestæt liudt? som ydes til slottet med al anden visse og uvisse indkomst og udgift fra Sct. Frans dag anno domini 1545 og til Sct. Frans dag 1546.</p> <p>10 sider 21x30,5 cm.</p>

Register på al visse rente og uvisse indkomst fra Sct. Frands dag 1545-46:

47 sider 21x32 cm incl pergamentsomslag

A: Oppebørsel først på Stiftets tjeneres årlige gæsteripengeRinds herred **img_904-906**

Gislum herred

Aars herred

Hornum herred

Hellum herred

Fleskum herred

Slet herred

Sønderlyng herred

Nørlyng herred

Middelsom herred

Fjends herred

Salling, Årlige gæsteripenge af Stiftets tjenere i Hindborg herred

Rødding herred

Harre herred

Nørre herred

Summarum Stiftets tjeneres gæsteri beløber sig efter jordebogens lydelse

B: Her efter følger oppebørsel på alle kirkens årlige gæsteripenge i Viborg StiftSalling, Harre herred **img_0937**

Nørre herred

Hindborg herred

Rødding herred

Rinds herred

Gislum herred

Aars herred

Slet herred

Hornum herred

Sønderlyng herred

Middelsom herred

Fjends herred

Fleskum herred

Hellum

Hindsted herred

Nørlyng herred

C: Register på ledings skat og gæsteripenge af bøndergods **img_0953**

Fjends herred

Nørlyng herred

Søndre herred

Nørre herred på Mors

D: Kronens leding. Bøndergods (hører sikkert sammen med C) **img-0964**

Rinds herred

E: Huspenge og skyldpenge

(Rinds herred)

Fjends herred

F: Stedsmål og sagefald

Rinds herred

Fleskum herred

Gislum herred

Aars herred

Nørlyng herred

Sønderlyng herred

Middelsom herred

Fjends herred

Salling Nørreherred

Mors Sønder herred

Nørlyng herred

G: Restance på stedsmål og sagefald anno 1544

H: Oppebørsel af gerningspenge af bønder i Rinds h. som ikke holdt kongens hofsinders heste

I: Niels Andersen, borgmester i Viborg hans regnskab på huder og skind

J: Oppebørsel på daler og penninge for landgildekorn som er solgt af slottet i forne år.

K: Landgilde rug af Gislum herred, som Svend Jensen betalte for 4 mænd i Boldrup

L: Galtpenge

M: Penninge oppebåret af byg af Salling

N: Klæde

O: Oppebørsel på bordduge og lærred

P: Oppebørsel på okser